NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Programului Național Antifraudă pentru anii 2026-2028

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Autorul proiectului este Ministerul Finanțelor, cu participarea Inspectoratului Control Financiar de Stat în calitate de Unitate antifraudă și autoritățile Rețelei naționale antifraudă.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Legislația europeană: Art.325 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), Regulamentul (UE, EURATOM) nr.883/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, din 11 septembrie 2013 privind investigațiile efectuate de Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr.1073/1999 al Parlamentului European și al Consiliului și a Regulamentului (Euratom) nr.1074/1999 al Consiliului; Regulamentul (CE, EURATOM) nr.2988/95 al Consiliului din 18 decembrie 1995 privind protecția intereselor financiare ale Comunităților Europene; Regulamentul (CE, EURATOM) nr.2185/96 al Consiliului din 11 noiembrie 1996 privind controalele și inspecțiile la fața locului efectuate de Comisie în scopul protejării intereselor financiare ale Comunităților Europene împotriva fraudei și a altor abateri. ***Legislația națională:*** Hotărârea Guvernului nr.306/2025 cu privire la aprobarea Programului național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029 (Capitolul 32 ”Control financiar”); Hotărârea Guvernului nr.260/2025 cu privire la aprobarea Agendei de reforme aferente Planului de creștere al Republicii Moldova pentru anii 2025-2027 (Domeniul de politică 3. Guvernanța economică); Hotărârea Guvernului nr.271/2025 cu privire la organizarea și funcționarea Sistemului Național Antifraudă.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
La 23 iunie 2022, Consiliul European a recunoscut perspectiva europeană a Republicii Moldova și a decis să-i acorde statutul de țară candidată pentru aderare la Uniunea Europeană, fapt ce impune depunerea unui efort sporit în accelerarea proceselor de armonizare aprofundată a legislației naționale, inclusiv pe segmentul antifraudă. Necesitatea elaborării Programului Național Antifraudă (în continuare - PNAF) rezultă din obligația primară a Republicii Moldova de a proteja interesele financiare ale Uniunii Europene, stabilit prin art. 325 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), potrivit căruia: (1) Uniunea și statele membre combat frauda și orice altă activitate ilegală care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii prin măsuri luate în conformitate cu prezentul articol, măsuri care descurajează fraudele și oferă o protecție efectivă în statele membre, precum și în instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii. (2) Pentru a combate frauda care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii, statele membre adoptă aceleași măsuri pe care le adoptă pentru a combate frauda care aduce atingere propriilor lor interese financiare. (3) Fără a aduce atingere altor dispoziții ale tratatelor, statele membre își coordonează acțiunea urmărind să apere interesele financiare ale Uniunii împotriva fraudei. În acest scop, statele membre organizează, împreună cu Comisia, o cooperare strânsă și constantă între autoritățile competente. (4) Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, adoptă, după consultarea Curții de Conturi, măsurile necesare în domeniul prevenirii fraudei care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii și al combaterii acestei fraude, pentru a oferi o protecție efectivă și echivalentă în statele membre, precum și în instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii. (5) Comisia, în cooperare cu statele membre, prezintă anual Parlamentului European și Consiliului un raport privind măsurile adoptate pentru punerea în aplicare a prezentului articol.

Totodată, cadrul legal european, care conține prevederi privind protecția intereselor financiare ale Uniunii Europene, a fost completat de:

- Regulamentul (UE, EURATOM) nr.883/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, din 11 septembrie 2013 privind investigațiile efectuate de Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr.1073/1999 al Parlamentului European și al Consiliului și a Regulamentului (Euratom) nr.1074/1999 al Consiliului;
- Regulamentul (CE, EURATOM) nr.2988/95 al Consiliului din 18 decembrie 1995 privind protecția intereselor financiare ale Comunităților Europene;
- Regulamentul (CE, EURATOM) nr.2185/96 al Consiliului din 11 noiembrie 1996 privind controalele și inspecțiile la fața locului efectuate de Comisie în scopul protejării intereselor financiare ale Comunităților Europene împotriva fraudei și a altor abateri;
- Regulamentul (UE) 2017/1939 al Consiliului din 12 octombrie 2017 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în ceea ce privește instituirea Parchetului European (EPPO);
- Regulamentul (UE, EURATOM) 2018/1046 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 iulie 2018 privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii, de modificare a Regulamentelor (UE) nr.1296/2013, (UE) nr.1301/2013, (UE) nr.1303/2013, (UE) nr.1304/2013, (UE) nr.1309/2013, (UE) nr.1316/2013, (UE) nr.223/2014, (UE) nr.283/2014 și a Deciziei nr.541/2014/UE și de abrogare a Regulamentului (UE, EURATOM) nr.966/2012;
- Directiva (UE) 2017/1371 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iulie 2017 privind combaterea fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii prin mijloace de drept penal – Directiva PIF;
- Decizia (UE, EURATOM) 2020/2053 a Consiliului din 14 decembrie 2020 privind sistemul de resurse proprii ale Uniunii Europene și de abrogare a Deciziei 2014/335/UE, Euratom;
- Regulamentul (UE) nr.2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență (act normativ sectorial).

Un pas important în acest sens a fost aprobarea Hotărârii Guvernului nr.271/2025 cu privire la organizarea și funcționarea Sistemului Național Antifraudă, obiectivul căruia a fost uniformizarea și armonizarea legislației naționale, ce rezidă din obținerea statutului de țară candidat în procesul de aderarea la UE, aceasta asigurând interconectivitatea și interoperabilitatea cu toate autoritățile implicate în procesul de protejare a intereselor financiare al UE.

Scopul PNAF constă în asigurarea unui climat de integritate și siguranță antifraudă, ceea ce va spori încrederea partenerilor externi de dezvoltare în capacitatea administrativă de gestionare transparentă a resurselor.

Programul este un document de politici publice care urmărește stabilirea unui set de obiective și acțiuni privind buna guvernare, asigurată prin consolidarea integrității instituționale la nivel național.

Astfel, acest document de politici publice este orientat spre accelerarea procesului de pregătire a Republicii Moldova pentru a corespunde criteriilor de aderare la Uniunea Europeană, domeniul luptei antifraudă fiind vizat în Capitolul 32 „Control financiar" al acquis-ului Uniunii Europene, precum și spre realizarea progreselor în reforma managementului finanțelor publice ca parte a criteriului politic de negocieri.

În concluzie, Programul Național Antifraudă va servi drept document de politici publice strategic, având rolul de a consolida integritatea instituțională, de a coordona intervențiile autorităților implicate și de a pregăti Republica Moldova pentru aderarea efectivă la Uniunea Europeană, în deplină concordanță cu acquis-ul Uniunii Europene. Lipsa unui astfel de cadru strategic expune statul la riscuri majore privind utilizarea frauduloasă a fondurilor externe și compromiterea angajamentelor de integrare europeană.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Programul își propune un impact măsurabil al tuturor progreselor înregistrate și raportate de către entitățile publice responsabile de implementarea Programului și stabilirea acestora într-un Plan de acțiuni.

Obiectivele și măsurile cuprinse în planul de acțiune sunt stabilite pentru a aborda aspectele identificate în cadrul analizelor prealabile în cadrul Comisiei de Coordonare Antifraudă.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Nu este aplicabil.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Nu este aplicabil.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Impactul financiar total estimat constituie 9 005,5 mii lei, repartizat pe ani după cum urmează: suma de 2 708,5 mii lei pentru anul 2026, suma de 3 646,0 mii lei pentru anul 2027 și suma de 2 651,0 mii lei pentru anul 2028.

Cheltuielile urmează a fi acoperite în limitele alocațiilor bugetare aprobate, precum și din alte surse, conform prevederilor aplicabile.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Nu este aplicabil.

4.4. Impactul social

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este aplicabil.

4.5. Impactul asupra mediului

Nu este aplicabil.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu este aplicabil.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Nu este aplicabil.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Nu este aplicabil.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În vederea respectării prevederilor art. 8 și 9 din Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, precum și a Regulamentului cu privire la planificarea strategică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020, anunțul de inițiere a elaborării proiectului a fost publicat pe pagina web a ministerului: https://mf.gov.md/ro/content/anun%C8%9B-privind-ini%C8%9Bierea-elabor%C4%83rii-proiectului-660 și pe platforma particip.gov.md: https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiectul-hg-cu-privire-la-aprobarea-programului-national-antifrauda-pentru-anii-2025-2028/14865.

În scopul respectării prevederilor Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul a fost plasat pe pagina oficială web a ministerului: https://mf.gov.md/ro/content/proiectul-hg-cu-privire-la-aprobarea-programului-na%C8%9Bional-antifraud%C4%83-pentru-anii-2025-2028, precum și pe platforma particip.gov.md: https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiectul-hg-cu-privire-la-aprobarea-programului-national-antifrauda-pentru-anii-2025-2028/14865.

În conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul Programului Național Antifraudă pentru anii 2026 - 2028 a fost transmis spre avizare autorităților publice centrale responsabile de aplicarea prevederilor conținute în proiect și instituțiilor interesate, autorităților administrative/instituții publice/părți interesate, în funcție de obiectul de reglementare.

7. Concluziile expertizelor

Conform art. 37 din Legea 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul a fost remis Ministerului Justiției pentru a fi supus expertizei juridice, acesta nefiind supus expertizei anticorupție prin prisma art.28 alin.(2) lit.a) din Legea integrității nr.82/2017.

Informația privind rezultatele expertizei juridice a fost inclusă în sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor urmare recepționării raportului

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Aprobarea proiectului de hotărâre nu implică modificarea sau abrogarea altor acte normative.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea Programului se va realiza etapizat, prin Planul de acțiuni pentru perioada 2026-2028, care detaliază măsurile prioritare, termenele de realizare, instituțiile responsabile, resursele necesare, indicatorii de monitorizare și țintele intermediare anuale pentru acțiunile multianuale.

Ministra

Digitally signed by Belous Victoria
Date: 2026.10.30 17:20:40 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova
MOLDOVA EUROPEANĂ

Victoria BELOUS